

ENGINEERING
CHIANG MAI UNIVERSITY

กฎหมายดิจิทัลกับการให้บริการสารสนเทศ

ดร. พฤษภ บุษมา

รองผู้อำนวยการสำนักทะเบียนและประมวลผล
และอาจารย์ประจำภาควิชาวิศวกรรมคอมพิวเตอร์
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

5 มกราคม 2565 สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยแม่โจ้
และ ช่างงานห้องสมุดมหาวิทยาลัยส่วนภูมิภาค (PULINET)

บริการและข้อมูลในโลกดิจิทัล

- แนะนำโลกดิจิทัล
  - พรบ. ว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พศ. 2550/2560
- การกำกับดูแลข้อมูลและบริการ
  - พรบ. ข้อมูลข่าวสารของราชการ พศ. 2540
- การปกป้องข้อมูลส่วนบุคคล
  - พรบ.คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พศ. 2562

โลกดิจิทัล

คอมพิวเตอร์ไม่ใช่เรื่องของเครื่องคอมพิวเตอร์อีกต่อไป แต่มันคือการใช้ชีวิต – นิโคลัส เนโกรปอนเต

**“Computing is not about computers anymore.
It is about living.”**

Nicholas Negroponte, founder of MIT media lab, author of “Being Digital”

อินเทอร์เน็ตกลายเป็นลานชุมชนแห่งหมู่บ้านโลกของพรุ่งนี้ – บิล เกทส์

**“The Internet is becoming the
town square for the global village
of tomorrow.”**

Bill Gates, founder of Microsoft Corp.

คนในโลกดิจิทัล

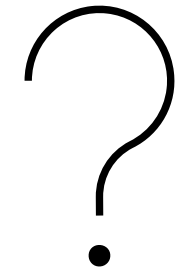
Baby Boomer
เกิดปีพ.ศ. 2490 – 2510

Generation X
2510 – 2525

Generation Y
2525 – 2540

Generation Z
2540 – 2555

Generation Alpha
2555 เป็นต้นไป

Digital
Outsider

Digital
Immigrants

Digital
Natives

Digital
Beings?

ความรู้ในโลกดิจิทัล

Mass Knowledge

My Knowledge

เคยมีช่วงเวลาที่ผู้คนคิดว่าอินเทอร์เน็ตคืออีกโลกหนึ่ง แต่ตอนนี้ผู้คนรู้แล้วว่ามันเป็นเครื่องมือที่เราใช้ในโลกรนี้ – ทิม เบอร์เนิร์ส-ลี

“There was a time when people felt the internet was another world, but now people realise it's a tool that we use in this world.”

Tim Berners-Lee, father of WWW

อาชญากรรมในโลกดิจิทัล

การขโมยตัวตน
(Fraud/Identity
Theft)

การหลอกลวง
(Phishing/Scam)

สแปม (Spam)

เนื้อหาไม่เหมาะสม
(Offensive Content,
Harassment and
Threats)

กฎหมายกับโลกดิจิทัล

- พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 และ แก้ไขเพิ่มเติม 2560
  - นิยามการกระทำที่เป็นความผิดที่เกี่ยวกับคอมพิวเตอร์
  - ครอบคลุมทั้งความผิดเกี่ยวกับระบบคอมพิวเตอร์ และ ข้อมูลคอมพิวเตอร์
  - ประเด็นพิจารณาเช่น การนำเข้าข้อมูลเท็จ การขโมยข้อมูล การทำให้ข้อมูลสูญหาย
- ไม่เฉพาะเจ้าหน้าที่ไอทีเท่านั้น ที่ควรศึกษากฎหมายฉบับนี้ แต่ทุกคนในองค์กร ควรศึกษากฎหมายฉบับนี้ เพราะทุกคนต้องใช้คอมพิวเตอร์ และมีโอกาสกระทำความผิดได้เหมือนกัน

การกำกับดูแลข้อมูลและบริการ

- ข้อมูลเป็นทรัพยากรที่สำคัญของการให้บริการ
  - ข้อมูลช่วยให้องค์กรสามารถให้บริการได้ดี
  - ข้อมูลช่วยให้องค์กรตัดสินใจได้อย่างถูกต้อง
  - ข้อมูลช่วยให้องค์กรสามารถปรับปรุงบริการได้
- การจัดการข้อมูลที่ไม่ดี ส่งผลเสียต่อองค์กรอย่างร้ายแรง
  - ผู้รับบริการไม่ได้รับบริการที่ดี
  - องค์กรตัดสินใจผิดพลาด
  - องค์กรมีต้นทุนที่ไม่จำเป็นในการปฏิบัติงาน
- ธรรมาภิบาลข้อมูล (Data Governance) จะช่วยให้องค์กรมีแนวทางในการจัดการข้อมูลที่ดี

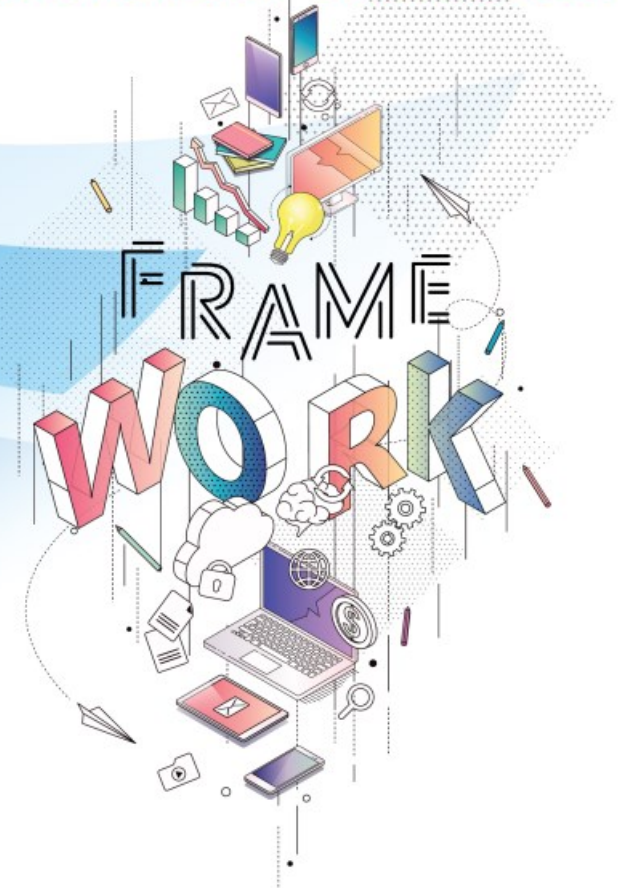

กรอบการกำกับดูแลข้อมูล

- สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัลได้จัดทำกรอบการกำกับดูแลข้อมูล (Data Governance Framework) ที่เป็นแนวทางที่สามารถนำไปปฏิบัติได้ทันทีในการกำกับดูแลข้อมูล
- ทุกที่มีข้อมูล ทุกการทำงานต้องใช้ข้อมูล จัดการข้อมูลให้อยู่หมัด ดีกว่าปล่อยให้เกิดปัญหาขึ้นแล้วต้องมาตามแก้ไข

การกำกับดูแลข้อมูล

DATA
GOVERNANCE

กฎหมายกับการกำกับดูแลข้อมูล

- พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พศ. 2540
- คุ้มครองสิทธิของประชาชนให้ได้รับรู้ข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับภาครัฐ
- เปิดเผยเป็นหลัก ปกปิดเป็นข้อยกเว้น
  - ราชกิจจานุเบกษา
  - ศูนย์ข้อมูลข่าวสารของหน่วยงาน
  - เปิดเผยข้อมูลตามที่ประชาชนร้องขอ
- ถ้ามีการกำกับดูแลข้อมูลที่ดี จะทำให้สามารถปฏิบัติให้สอดคล้องกับกฎหมายได้โดยง่าย

ในโลกที่เต็มไปด้วยข้อมูล องค์กรที่มีคนที่เข้าใจข้อมูลมากกว่า จะประสบความสำเร็จ

"In a world of more data, the companies with more data-literate people are the ones that are going to win."

Miro Kazakoff, senior lecturer, MIT Sloan

การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล

- ข้อมูลส่วนบุคคลคือข้อมูลที่สามารถระบุตัวบุคคลได้ ไม่ว่าจะทางตรงหรือทางอ้อม
  - ทำให้บุคคลอาจจะได้รับการปฏิบัติที่ไม่เท่าเทียม หรือไม่เป็นธรรม
- หน่วยงานที่เก็บข้อมูลมีภาระตามกฎหมายที่จะต้องปกป้องข้อมูลส่วนบุคคล
  - ไม่เก็บได้ ดีที่สุด

ข้อมูลส่วนบุคคลต่างๆ มีอะไรบ้าง ?

- ชื่อ
- เบอร์โทร
- ที่อยู่
- Cookie
- วันเกิด
- รายชื่อเพื่อน
- Location
- E-mail
- รูปภาพ
- รหัสประจำตัว
- Browsing History

หลักการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลตาม

- ต้องมีการกำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบที่เหมาะสม
- ต้องมีความโปร่งใสและเป็นธรรม ในการใช้ข้อมูลส่วนบุคคล
- ต้องมีความมั่นคงและปลอดภัย ในการดูแลข้อมูลส่วนบุคคล
- ต้องมีมาตรการเยียวยาจากการถูกละเมิดสิทธิในข้อมูลส่วนบุคคล

กฎหมายกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล

- พรบ. คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พศ. 2562
- เก็บเท่าที่จำเป็นต้องใช้ ถ้าไม่ใช้ ให้ทำลายทันที
- พยายามหาฐานการประมวลผลอื่นที่ไม่ใช่ฐานความยินยอม
  - ถ้าไม่มี ให้ถามตัวเองอีกรอบว่า จำเป็นต้องเก็บข้อมูลชุดนั้นไหม
- มีการกำหนดขั้นตอน บุคคล วิธีการ ต่าง ๆ ให้ชัดเจน
  - การกำกับดูแลข้อมูลที่ดี จะช่วยให้สามารถดำเนินการตามพรบ.นี้ได้ง่าย

การให้บริการในโลก ดิจิทัล

โลกเปลี่ยน เราต้องเปลี่ยน
อย่างเท่าทัน

เทคโนโลยีคือเครื่องมือ แต่
เราต้องรู้ว่าต้องทำอะไร

ถามผู้ใช้งานว่าต้องการอะไร
แล้วจึงวางแผนพัฒนา

